

PATRIARHIA ROMÂNĂ
Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare
Sectorul Teologic-Educațional

Muzeul Național al Satului
Dimitrie Gusti București

CONCURSUL NAȚIONAL Icoana ortodoxă – lumina credinței

EDIȚIA a XII-a: 1 MARTIE – 31 DECEMBRIE 2023

Maica Domnului cu Pruncul orantă, înconjurată de cetele îngeresci, cu sfinți melozi în pandandivi (frescă) – Mănăstirea Sitaru, județul Ilfov

ICOANĂ PE LEMN | MINIATURĂ | PROIECT DESENAT

EVENIMENTE:

13 noiembrie 2023 | Palatul Patriarhiei, Sala *Europa Christiana* | Premiera câștigătorilor și vernisajul expoziției

24 noiembrie 2023 | Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti* din București | Vernisajul expoziției

Informații despre concurs: www.patriarhia.ro | www.facebook.com/IcoanaOrtodoxa

I. Introducere

Ediția a XII-a a Concursului Național *Icoana ortodoxă – lumina credinței* este organizată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, de către Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare, Componenta Pictură și Sectorul Teologic-Educațional ale Patriarhiei Române, în perioada 1 martie – 31 decembrie 2023 și se înscrie între manifestările dedicate *Anului omagial al pastorației persoanelor vârstnice și Anului comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești*.

II. Descrierea concursului

1. Obiective

Obiectivul general al Concursului Național *Icoana ortodoxă – lumina credinței* este păstrarea tradițiilor religioase și culturale, prin punerea în valoare a talentelor în pictura bisericească.

Obiectivele specifice ale ediției a XII-a a concursului sunt:

- promovarea artei bisericești autentice și a pictorilor iconari cu o abordare plastică și vizuală cât mai originală, în interiorul canonului;
- evidențierea rolului icoanei în viața liturgică;
- realizarea unui catalog al expoziției cu cele mai reprezentative icoane din concurs;
- facilitarea accesului credincioșilor la cumpărarea icoanelor și obiectelor canonice și reprezentative pentru arta bisericească românească.

Evaluarea lucrărilor înscrise la ediția a XI-a a Concursului Național *Icoana ortodoxă – lumina credinței*

2. Secțiuni

Concursul cuprinde **trei secțiuni**:

A. Icoană pe lemn

Temă: Concurenții vor realiza o compoziție cu Maica Domnului cu Pruncul, având în jur imnografi și cântăreți bisericești, înscrși în Calendarul creștin-ortodox al Patriarhiei Române, precum: *Sfântul Cuvios Roman Melodul, Sfântul Cuvios Ioan Cucuzel (1 octombrie); Sfântul Ierarh Teofan Mărturisitorul, episcopul Niceei (11 octombrie); Sfântul Ierarh Cosma,*

episcopul Maiumei (12 octombrie); Sfântul Cuvios Teodor Studitul (11 noiembrie); Sfântul Cuvios Ioan Damaschin (4 decembrie); Sfântul Ierarh Iosif cel Milostiv, mitropolitul Moldovei (26 ianuarie); Sfântul Cuvios Efrem Sirul (28 ianuarie); Sfântul Ierarh Sofronie, patriarhul Ierusalimului (11 martie); Sfântul Cuvios Iosif Imnograful (4 aprilie); Sfântul Mucenic Sava de la Buzău (12 aprilie); Sfântul Ierarh Gherman, patriarhul Constantinopolului (12 mai); Sfântul Ierarh Niceta de Remesiana (24 iunie); Sfântul Ierarh Andrei, arhiepiscopul Cretei (4 iulie); Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul (14 iulie); Sfântul Ierarh Iosif Studitul, arhiepiscopul Tesalonicului (15 iulie); Bincredinciosul împărat Iustianian cel Mare (2 august).

Format și tehnică: 100x50 cm, tempera pe lemn.

B. Miniatură

Temă: Concurenții vor realiza două pagini de manuscris, care să conțină text și imagine, ilustrând fragmente din Canonul Sfântului Ierarh Andrei, arhiepiscopul Cretei. Fragmentele vor fi alese astfel încât să includă deopotrivă teme din Vechiul și din Noul Testament.

Format: A3, pe orizontală, sugerând prin compoziție o carte deschisă, cu două file A4 față în față.

Vor fi realizate două lucrări A3, fiecare cu două file de manuscris. Concurenții sunt încurajați să se inspire din manuscrise bizantine din secolele X-XIV, care combină creativ textul cu ilustrația miniaturală. Tehnică: mixtă; lucrarea va fi prezentată pe suport de hârtie, fără ramă sau passe-partout.

C. Proiect desenat

Temă: Concurenții vor realiza proiectul unei strane/pupitru pentru cântăreți și al unui analog/suport carte de cult; va fi realizat cu cote, în diferite secțiuni, astfel încât să poată fi executat ulterior. Se vor folosi, pe lângă elemente decorative și simbolice, reprezentări figurative (Sfinți Apostoli, Evangheliști, Ierarhi, Melozi sau scene de praznic). Proiectul va urmări ca piesele de mobilier liturgic să fie realizate în tehnici combinate: sculptură, pictură, policromii variate. Concurenților li se recomandă să parcurgă o documentație diversificată, să nu recurgă doar la stilul și elementele decorative ale sculpturii brâncovenești. Format și tehnică: două planșe A3, tehnică mixtă (desen, acuarelă). Proiectul va fi prezentat fără ramă sau passe-partout.

Icoanele, miniaturile și proiectele desenate vor fi realizate în **stilul artei de tradiție bizantină**, concurenții fiind încurajați să nu realizeze simple copii, ci să sintetizeze într-un limbaj propriu diferitele

epoci ale picturii bizantine pre și post iconoclase și, în aceeași măsură, să urmărească interpretările date de școlile picturale locale.

La una sau la mai multe secțiuni ale concursului se pot înscrie pictori iconari sau alte categorii de artiști, cu vârsta de minim 18 ani. În dosarul de înscriere, participanții vor include un text de maximum o pagină, în care vor argumenta alegerea făcută și vor oferi detalii cu privire la procesul de creație. Acest text va fi luat în considerare la evaluare.

3. Etapele concursului

▪ Anunțarea concursului (1-10 martie 2023)

▪ Înscrierea candidaților (28 august – 1 septembrie 2023)

Concurenții vor depune lucrările la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare (str. Maria Rosetti, nr. 63, sector 2, București; telefon 021.210.07.12). De asemenea, concurenții vor transmite pe e-mailul concursicoanaortodoxa@patriarhia.ro:

- ✓ formularul de înscriere completat, semnat și scanat;
- ✓ un text de maximum o pagină (document Word, format A4), în care vor argumenta alegerea făcută și vor oferi detalii cu privire la procesul de creație; textul nu va cuprinde date de identificare a concurentului (nume și prenume);
- ✓ o fotografie a concurentului (tip carte de identitate);
- ✓ 5-10 fotografii care să documenteze procesul de realizare a lucrării (desene pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării).

Numărul de concurs va fi comunicat fiecărui concurent la înscriere. La evaluarea lucrărilor și la publicarea rezultatelor, aceste numere de concurs vor înlocui numele și prenumele pictorilor.

▪ Evaluarea lucrărilor (11-15 septembrie 2023)

Se va face de o comisie numită de către Patriarh și formată din cinci specialiști în domeniul picturii bisericești, care nu au lucrări înscrise în concurs și nici ucenici care participă la ediția curentă.

Criteriile de evaluare vor fi: a. artistice; b. tehnice. Rezultatele vor fi publicate pe site-ul www.patriarhia.ro, în Ziarul *Lumina* și pe pagina de facebook a concursului.

Lucrările câștigătoare vor fi păstrate ca proprietate a Patriarhiei Române – drepturile de autor sunt cedate Patriarhiei Române – și publicate în catalogul expoziției.

▪ Premiera câștigătorilor concursului (luni, 13 noiembrie 2023, Palatul Patriarhiei)

Se va face în cadrul Conferinței Naționale *Unitate*

dogmatică și specific național în pictura bisericească, organizată de Patriarhia Română, prin intermediul *Comisiei de Pictură Bisericească*. Cei nouă câștigători ai concursului (câte trei pentru fiecare secțiune) vor primi diplome, premii în bani și catalogul expoziției.

Secțiunea A. Icoană pe lemn:

Premiul I – 8.000 de lei;
Premiul al II-lea – 6.000 de lei;
Premiul al III-lea – 4.000 de lei.

Secțiunea B. Miniatură:

Premiul I – 6.000 de lei;
Premiul al II-lea – 4.000 de lei;
Premiul al III-lea – 3.000 de lei.

Secțiunea C. Proiect desenat:

Premiul I – 5.000 de lei;
Premiul al II-lea – 4.000 de lei;
Premiul al III-lea – 3.000 de lei.

Obținerea unui premiu în cadrul acestui concurs este recunoscută ca activitate de către *Comisia de Pictură Bisericească* a Patriarhiei Române. Concurenții care vor fi premiați trei ediții consecutive (trei ani la rând) vor fi autorizați ca iconari, de către *Comisia de Pictură Bisericească*, fără a mai efectua perioada de practică.

▪ Expoziția „Icoana ortodoxă – lumina credinței” (13-20 noiembrie 2023, Palatul Patriarhiei – holul „Europa Christiana”)

Vor fi expuse și prezentate în catalogul expoziției lucrările premiate în concurs și, în funcție de valoarea și diversitatea lor, câteva dintre lucrările nepremiate. Catalogul va fi oferit expozanților, centrelor eparhiale din cuprinsul Patriarhiei Române și participanților la Conferința Națională *Unitate dogmatică și specific național în pictura bisericească*. Expoziția va fi deschisă publicului în perioada 13-20 noiembrie 2023, în zilele lucrătoare, între orele 14.00-16.00.

▪ Lucrările nepremiate în concurs

Lucrările nepremiate în concurs pot fi ridicate de autori de la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare, în perioada 27 noiembrie – 8 decembrie 2023, în zilele lucrătoare, între orele 8.00-16.00. Autorii vor primi *diplome de participare* la ridicarea lucrărilor.

▪ Expoziție la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București (24 noiembrie – 31 decembrie 2023)

Lucrările prezentate la Palatul Patriarhiei – sala *Europa Christiana* vor fi expuse și la Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti* din București, în perioada 24 noiembrie – 31 decembrie 2023. Vernisajul expoziției va avea loc în ziua de vineri, 24 noiembrie

2023, la ora 14.00. Cu această ocazie, se va organiza o masă rotundă în cadrul căreia vor fi analizate lucrările concurenților, modul în care acestea au răspuns la temă, aspecte legate de evaluare. Sunt invitați să participe: concurenții, membrii comisiei de evaluare, organizatorii.

III. Organizatori și parteneri

1. Echipa de organizare

Pr. prof. dr. Nicușor Beldiman, consilier patriarhal; d-l Nicolae Hrițcu, consilier patriarhal; arhim. Chiril Lovin, coordonatorul Departamentului *Carte de cult*, din cadrul Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă; pr. George Jambore, inspector patriarhal; monahia

dr. Atanasia Văetiși, istoric de artă; d-l lect. dr. Ștefan Ionescu-Berechet, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* a Universității din București; d-l Ioan Popa, pictor bisericesc; d-ra Alexandra-Maria Piper și d-na Ala Apostol, inspectori de specialitate în cadrul *Comisiei de Pictură Bisericească*.

2. Parteneri

Secretariatul de Stat pentru Culte; Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti* din București; Eparhiile Patriarhiei Române; Centrul de Presă *Basilica*; Editura *Basilica* și Tipografia Cărților Bisericești; Palatul Patriarhiei – Centrul de Conferințe; Centrul Cultural-Social *Iustin Patriarhul*.

FORMULAR DE ÎNSCRIERE*

Secțiunea**

PICTOR BISERICESC		NUMĂR DE CONCURS***
Numele și prenumele: Adresa: ..... Județul: Telefon: E-mail: Profesia: Instituția: Scurtă prezentare a pictorului:		.....
LUCRARE (titlu și dimensiuni)	....	
DOCUMENTE ATAȘATE FORMULARULUI DE ÎNSCRIERE	☐ un text de maximum o pagină (document Word, format A4, transmis pe e-mail), în care se va argumenta alegerea făcută și se vor oferi detalii cu privire la procesul de creație; textul nu va cuprinde date de identificare a concurentului (nume și prenume) ☐ o fotografie a concurentului (tip carte de identitate, pe e-mail) ☐ 5-10 fotografii care să documenteze procesul de realizare a lucrării (desene pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării, pe e-mail)	

DECLARAȚIE

Sub sancțiunea eliminării din concurs, declar că lucrarea înscrisă în competiție îmi aparține.
 Îmi exprim acordul cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor mele personale de către Patriarhia Română, în cadrul Concursului Național „Icoana ortodoxă – lumina credinței”, ediția a XII-a, cu respectarea prevederilor legale.

DATA	SEMNĂTURA

* Pentru înscriere, în perioada **28 august – 1 septembrie 2023**, vă rugăm să depuneți **lucrarea** (icoana pe lemn/miniatura/proiectul desenat) la sediul Sectorului Cultură, Pictură și Restaurare (str. Maria Rosetti, nr. 63, sector 2, București; telefon 021.210.07.12, e-mail concursicoanaortodoxa@patriarhia.ro). De asemenea, vă rugăm să transmiteți pe e-mail: **acest formular de înscriere completat, semnat și scanat; un text de maximum o pagină** (document Word, format A4), în care veți argumenta alegerea făcută și veți oferi detalii cu privire la procesul de creație; textul nu va cuprinde date de identificare a concurentului (nume și prenume); **5-10 fotografii care să documenteze procesul de realizare a lucrării** (desene pregătitoare și alte stadii de realizare a lucrării, pe stick); **o fotografie a concurentului** (tip carte de identitate).

** La una sau la mai multe secțiuni ale concursului se pot înscrie pictori iconari sau alte categorii de artiști, cu vârsta de minim 18 ani. În cazul în care doresc să se înscrie la mai multe secțiuni, concurenții vor completa câte o fișă de înscriere pentru fiecare secțiune. Icoanele, miniaturile și proiectele desenate vor fi realizate în stilul artei de tradiție bizantină, concurenții fiind încurajați să nu realizeze simple copii, ci să sintetizeze într-un limbaj propriu diferitele epoci ale picturii bizantine pre și post iconoclaste și, în aceeași măsură, să urmărească interpretările date de școlile picturale locale.

A. Icoană pe lemn

Temă: Concurenții vor realiza o compoziție cu Maica Domnului cu Pruncul, având în jur imnografi și cântăreți bisericești, înscrși în Calendarul creștin-ortodox al Patriarhiei Române, precum: *Sfântul Cuvios Roman Melodul, Sfântul Cuvios Ioan Cucuzel (1 octombrie); Sfântul Ierarh Teofan Mărturisitorul, episcopul Niceei (11 octombrie); Sfântul Ierarh Cosma, episcopul Maiumei (12 octombrie); Sfântul Cuvios Teodor Studitul (11 noiembrie); Sfântul Cuvios Ioan Damaschin (4 decembrie); Sfântul Ierarh Iosif cel Milostiv, mitropolitul Moldovei (26 ianuarie); Sfântul Cuvios Efreim Sirul (28 ianuarie); Sfântul Ierarh Sofronie, patriarhul Ierusalimului (11 martie); Sfântul Cuvios Iosif Imnograful (4 aprilie); Sfântul Mucenic Sava de la Buzău (12 aprilie); Sfântul Ierarh Gherman, patriarhul Constantinopolului (12 mai); Sfântul Ierarh Niceta de Remesiana (24 iunie); Sfântul Ierarh Andrei, arhiepiscopul Cretei (4 iulie); Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul (14 iulie); Sfântul Ierarh Iosif Studitul, arhiepiscopul Tesalonicului (15 iulie); Bincredinciosul împărat Iustianian cel Mare (2 august).*

Format și tehnică: 100x50 cm, tempera pe lemn.

B. Miniatură

Temă: Concurenții vor realiza două pagini de manuscris, care să conțină text și imagine, ilustrând fragmente din Canonul Sfântului Ierarh Andrei, arhiepiscopul Cretei. Fragmentele vor fi alese astfel încât să includă deopotrivă teme din Vechiul și din Noul Testament.

Format: A3, pe orizontală, sugerând prin compoziție o carte deschisă, cu două file A4 față în față. Vor fi realizate două lucrări A3, fiecare cu două file de manuscris. Concurenții sunt încurajați să se inspire din manuscrise bizantine din secolele X-XIV, care combină creativ textul cu ilustrația miniaturală.

Tehnică: mixtă; lucrarea va fi prezentată pe suport de hârtie, fără ramă sau passe-partout.

C. Proiect desenat

Temă: Concurenții vor realiza proiectul unei strane/pupitru pentru cântăreți și al unui analog/suport carte de cult; va fi realizat cu cote, în diferite secțiuni, astfel încât să poată fi executat ulterior. Se vor folosi, pe lângă elemente decorative și simbolice, reprezentări figurative (Sfinți Apostoli, Evangheliști, Ierarhi, Melozi sau scene de praznic). Proiectul va urmări ca piesele de mobilier liturgic să fie realizate în tehnici combinate: sculptură, pictură, policromii variate. Concurenților li se recomandă să parcurgă o documentație diversificată, să nu recurgă doar la stilul și elementele decorative ale sculpturii brâncovenești.

Format și tehnică: două planșe A3, tehnică mixtă (desen, acuarelă). Proiectul va fi prezentat fără ramă sau passe-partout.

*** Se completează de către Sectorul Cultură, Pictură și Restaurare cu numere unice de înregistrare. Numărul de concurs va fi comunicat fiecărui concurent la înscriere. La evaluarea lucrărilor și la publicarea rezultatelor, aceste numere de concurs vor înlocui numele și prenumele pictorilor.